

Dva základní typy změn ve vývoji

Transformační změna se týká rekonstrukce formy či struktury systému, je charakterizována nespojitostí a kvalitativní odlišností různých stavů systému, takže při ní dochází ke kompletní změně vzorců myšlení či chování, které poté nelze jednoduše vyvozovat ze stavu předchozího. Příkladem mohou být některé modely vývoje, stavějící na vývojových fázích či úrovních, jež předpokládají kvalitativní odlišnost různých úrovní vývoje, přičemž posun na úroveň vyšší nenastane, pokud není zdárně ukončena fáze předchozí.

Variační změny jsou naopak charakterizovány kontinualitou, jsou lineární a kvantitativní, nemění se podstata systému ale míra některé jeho vlastnosti – příkladem variační změny může být postupné zdokonalování určitých schopností či dovedností.

Od různého pojetí změn se odvíjejí tři možné obecné koncepce vývoje, z nichž první tvrdí, že vývoj je vždy lineární, probíhají během něj *kontinuální* změny; druhá pak staví na nespojitosti a odlišnosti různých vývojových úrovní a třetí předpokládá, že měnící se systémy produkují variace a variace naopak transformují systém (Overton, 2003)